

จิตแก้จิต

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจนึกหนึ่ง วันเวลามันล่องไปๆ ความสม่ำเสมอของชีวิตเห็นใหม่ การหายใจเป็นปกติ เวลาเราเหนื่อยหอบเราจะต้องหายใจแรงมาก เพราะมันต้องการออกซิเจน เลือดมันจะสูบฉีดแรงขึ้น ปอดต้องการกำลังงานมาก การหายใจมันยังต้องสม่ำเสมอต่อเนื่อง เวลาหายใจโดยต้องใช้พลังงานมาก เห็นใหม่

ในชีวิตประจำวันเราก็เหมือนกัน ความสม่ำเสมอในการประพฤติปฏิบัตินะ พวกเราประพฤติปฏิบัติกันด้วยความขาดตกบกพร่อง การประพฤติปฏิบัติเราถึงยังไม่ถึงเป้าหมาย การถึงเป้าหมายเห็นใหม่ การบวชของเราในชีวิตนี้ ไซ้! เราบวชมาเราตั้งเป้าหมายไว้แล้ว อุบัติฆาตให้กรรมฐาน ๕ มาแล้ว เกสา โลมา นขา ทันทตา ตโจ งานอันประเสริฐ งานอันสุดยอดคนนะ ผิวหนังนี้ ถ้าทะเล ผิวหนังไปด้วยจิตที่มองเห็น แต่เราทะเล ผิวหนังไปด้วยปัญญาของเรา

คูสิ เรากินอาหารทุกวัน หมู ไก่ เป็ด เรากินทุกวัน มันมีเนื้อหนังเหมือนกัน เราเห็นได้ เราผ่านได้ เขาทำกับข้าวเห็นใหม่ เขาผ่าได้ เขาเห็นได้ทั้งนั้นนะ เห็นได้ด้วยตาเนื้อ เห็นได้ด้วยสามัญญ์สำนึกของมนุษย์ที่ต้องใช้เนื้อเป็นอาหาร

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราเห็นเราใช้ปัญญาไคร่ครวญ มันเลยคูสิจิตคิดใจ ดูว่ามันไม่มีคุณค่า ดูว่าไม่มีความจำเป็นไ

คูสิ ต้นไม้ที่ไหนดเขาไม่ปลุกลงดินบ้าง ต้นไม้ต้นไหนดเขาก็ปลุกลงดินทั้งนั้น ความเป็นไปของเราเห็นใหม่ มันเป็นไปจากเราทั้งนั้นละ เพราะมันมีเรา มันถึงมีความทุกข์ใจ สรรพสิ่งที่มีมันเกิดมาทั้งหมดเพราะมันมีเรา ถ้าเราทำลายเราให้เห็นใหม่ โลกนี้มี

เพราะมีเรา ถ้าไม่มีเราโลกมันก็อยู่อย่างนั้นละ โลกมันเป็นธรรมชาติของมันอยู่อย่างนี้ นี่ วัฏฏะมันก็เป็นธรรมชาติของมันอยู่อย่างนี้

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ธรรมต่างหาก ธรรมก็มีอยู่แล้ว แต่เพราะพวกเราทำอ่อนแอกัน พวกเราไม่มีกำลังใจกัน เราจะอ่อนแอ เราจะเสื่อมไปจากศาสนา แต่ตัวศาสนาไม่เสื่อม ตัวธรรมะก็จะไม่เสื่อม

พระศรีอริยเมตไตรยก็มาตรัสรู้ธรรมอันนี้ นี่สิ่งที่มีอยู่มั่นกระตุนอยู่นะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ววางธรรมวินัยไว้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธรรมจักร เห็นไหม “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” ปัญจกคีย์ เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ๖ องค์ รวมทั้งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ สิ่งนี้มันยืนยันว่ามันทำได้จริง

แล้วในสมัยปัจจุบันครูบาอาจารย์ของเราก็ทำได้จริง ของมันมีจริง สิ่งของที่มีจริง คุณติ อากาศเราหายใจได้ อวกาศเราพิสูจน์ได้เห็นไหม ยานอวกาศขึ้นไปดวงจันทร์ ขึ้นไปดาวอังคารต่างๆ เราเข้าใจได้ เราพิสูจน์ได้ทั้งนั้น แต่ธรรมะที่มีอยู่ทำไมเราพิสูจน์ไม่ได้ ทำไมเราทำไม่ได้ ของมีอยู่เหมือนกัน

ของมีอยู่ทางวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์กันได้ ของเขาจับต้องของเขาได้ ของสิ่งนี้มีอยู่ของเรานี้ ทำไมเราพิสูจน์ไม่ได้ เราทำไม่ได้ละ ถ้าพิสูจน์ได้ เราทำได้ เราต้องมีกำลังใจ เราต้องมีสติของเรา มันจะสุดความสามารถเราไปถึงไหนละ เราจะไม่มีความสามารถอย่างนั้นเชียวหรือ ใหม่ๆ ที่ของมันมีอยู่กับเรา

นี่ความสุขความทุกข์ก็มีอยู่กับเรา ความรู้สึกก็มีอยู่กับเรา สติปัญญา ๔ เห็นไหม ธาตุ ๔ ชั้น ๕ ก็มีอยู่กับเรา ธรรมะก็มีอยู่กับเราเพราะอะไร คุณติ เขาเรียนจบปริญญากัน เห็นไหม เวลาเขาไปรับปริญญาใครเป็นคนไปรับ ก็คนที่เรียนจบนั้นไปรับใช่ไหม เราเรียนจบปริญญาแล้วเราจะให้ใคร ไปรับแทนละ ยกเว้นแต่ว่าจะไม่รับ ทำฎีกาถวายในหลวงว่าไม่ขอรับปริญญา ถึงจบแล้วก็ให้จบมีการศึกษาแต่ไม่ยอมรับปริญญา เห็นไหม อย่างนั้นก็

แต่นี้เหมือนกัน สิ่งที่มีอยู่ ธรรมะที่มีอยู่แล้วคือหัวใจที่มีอยู่แล้ว ความรู้สึกที่มันมีอยู่แล้วนี่ จิต.. ปฏิสนธิจิตที่มีอยู่ในใจของมารดาแล้วเกิดมาเป็นเรา สิ่งนี้มันเป็นผู้รับรู้! มันเป็นคนรับปริญญา มันเป็นคนรับรู้ รับธรรมะ สิ่งที่มีมันรับธรรมะ ถ้ามันไม่มีชีวิต ไม่มี การกระทำ ไม่มีหัวใจ ไม่มีสิ่งรู้ แล้วอะไรไปสัมผัสธรรม อะไรไปรับรู้มัน

แล้วสิ่งที่สัมผัสมันจะเอาอะไรสัมผัส เอาอะไรเป็นคนรับรู้ คำว่ามีแล้วคือมีผู้จะรับไง แต่เราเองต่างหาก อำนาจวาสนาของเราทำไมมันไม่เข้มแข็งขนาดที่ว่าเราจะค้นคว้าของเราทำของเรานะ

ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดของเราไม่ใช่จิต แต่ต้องอาศัยมันเห็นไหม คุณติ คุณชาติ เหล็ก เหล็กเขาต้องเอามาหลอมเพราะมันเป็นเหล็กเนื้อแข็ง เนื้อคุณภาพของเหล็กมีขนาดไหน แล้วนี่ในปัจจุบัน เห็นไหม โบราณเขาตีมีด ตีเครื่องใช้ไม้สอยกันแล้วเขาใช้ อะไร ก็เขาใช้เหล็กไง เขาใช้ก้อนดี เขาเอาเหล็กนี้ตีเหล็กนะ

นี่ก็เหมือนกัน ความคิดไม่ใช่จิต ถ้าความคิดไม่ใช่จิตความคิดมันให้โทษ เพราะมันมีกิเลสใช้ไหม ความคิดมันมีกิเลส ความคิดมันเหยียบย่ำเรา ความคิดมันถึงทำลายเรา ทำลายด้วยตัณหาความทะยานอยาก เวลาคิดถึงคุณงามความดีก็คิดถึงได้ชั่วครั้งชั่วคราว แล้วทำไมไม่ได้สมตามความคิด ก็มีความน้อยเนื้อต่ำใจมีความเสียใจอีกเห็นไหม

แล้วความคิดอีกอันหนึ่งเป็นความคิดที่เป็นฝ่ายธรรม ความคิดอันหนึ่งเป็นความคิดฝ่ายกิเลส สังขารที่เป็นกิเลสกับสังขารที่เป็นธรรม มันก็ต้องเอาความคิดเราเห็นไหม หลวงปู่ดูลย์บอก “ความคิดทั้งหมดให้ผลเป็นทุกข์ ต้องหยุดด้วยความคิด”

การหยุดความคิดก็ต้องใช้ความคิด ก็ต้องเอาความคิดนี้ เอาปัญญาของเราไปต่อสู้ไล่ต้อนความคิดของเรา สิ่งที่ได้ต้อนความคิดของเรา เรามีปัญญา เรามีสติสัมปชัญญะ เรามีกำลัง เรามีวุฒิภาวะ เรามีสติยับยั้งแล้วเราตามความคิดไป มีสติยับยั้งแล้วตามความคิดไป

นี่มันก็เอาความคิดแก้ความคิด เอาความคิดเรา เอาความคิดที่ไร้ธรรม คิดเรื่องตริกันในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม พระโมคคัลลานะเป็นพระ

โศดาบัน พระโมคคัลลานะฟังธรรมมาจากพระสารีบุตร พระสารีบุตรฟังธรรมมาจาก พระอัสสชิ

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ดับที่เหตุนั้น”

เหตุคืออะไรล่ะ? เหตุคือค้นหาความทะยานอยาก เหตุคือสิ่งที่ไม่รู้ในหัวใจใจ ให้ ดับสิ่งนั้น นี่เป็นพระโศดาบันขึ้นมาเห็นใหม่ ไปพูดให้พระโมคคัลลานะฟัง พระโมคคัล ลานะก็เป็นพระโศดาบันขึ้นมา

แล้วพระโมคคัลลานะไปนั่งโงกวงอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ให้ตริกในธรรม ตริกในธรรม” ตริกในธรรมเพื่อแก้ความง่วง ความเหงา เห็นใหม่ พระ โศดาบันยังนั่งหลับ นั่งโงกวงอยู่ แล้วเราเป็นใคร เราเป็นใครเห็นใหม่ โงกวงคืออะไร เป็นพระโศดาบันนะยังมีความ โงกวง ยังมีความเฉื่อยชาในหัวใจ

เราเป็นปุถุชน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ตริกในธรรม ตริกในธรรม ให้หูตามันสว่างใจ นี่เราตริกในธรรม เราเป็นปุถุชน เราจะใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้ การตริกในธรรม.. ตริกในธรรมนี่คือสังขารใส่ธรรม

ความคิดเห็นใหม่ เอาเหล็กตีเหล็ก เอาความคิดไล่ความคิด เอาความคิดตีความคิด ให้ความคิดสงบตัวลง เอาความคิดฝ่ายธรรม ถ้ามั่นสู้ไม่ได้ ความคิดฝ่ายกิเลสมันมี มากกว่าเห็นใหม่ นี่เหล็กที่โดนเผามันขึ้นใหญ่กว่า เอาค้อนตียุบเข้าไปในเนื้อเหล็กเลย หาไม่เจอเลย

นี่เหมือนกัน เวลาความคิด สิ่งที่ดีเราจะค้นคว้าขึ้น เราจะทำของเราขึ้นมา มันตาม ค้นหาความทะยานอยากไปไม่ทัน ใช้ความคิดไป หายไปเลย มันคิดไปเลย ความคิดมัน จุกกระชากลากไปเลย คิดจนสุดทุกข์ จนพอใจแล้ว เออ! ค่อยได้สติขึ้นมาเห็นใหม่

นี่เหล็กตีเหล็ก แต่เหล็กของเราไม่มีกำลัง เหล็กของเราไม่มีคุณภาพ ความคิดของ เราไม่มีคุณภาพ เห็นใหม่ เราถึงต้องตั้งสติ เราถึงต้องทำคุณงามความดี เก็บเล็กผสมน้อย

หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์นะ ท่านเป็นแบบอย่าง การดำรงชีวิตของท่าน เห็นไหม ท่านยังเก็บเล็กผสมน้อยเป็นคติเป็นตัวอย่างให้กับลูกศิษย์ ให้เราเชื่อมั่นในตัวท่าน

เพราะเรามองไม่เห็นนี่ว่าใครเป็นพระอรหันต์ อะไรเป็นพระอรหันต์ละ เครื่องกัณฑ์ว่าเป็นพระอรหันต์อยู่ตรงไหน มันก็เห็นเป็นพระเหมือนกัน แล้วพระเหมือนกัน ท่านทำตัวอย่างไร ท่านแสดงกิริยาอย่างไร เราจะเชื่อท่านหรือไม่เชื่อท่าน มันเป็นกิริยาที่ท่านแสดงออกมาเห็นไหม นี่ ภรา เว เว ปัญจักขันธา ชั้นที่เป็นภาระ ธาตุ ๔ และชั้น ๕ ของพระอรหันต์มันเป็นภาระของจิตที่เป็นนิพพานอันนั้น จิตที่เป็นวิมุตติมันอยู่ในธาตุชั้นนั้น ธาตุชั้นนั้นไม่ใช่กิเลส มันเป็นภาระ มันเป็นสิ่งที่สะอาดบริสุทธิ์จากจิตที่เป็นวิมุตติที่มันสะอาดบริสุทธิ์

แต่กิริยาที่แสดงออกมา นี่ถ้าจิตใจเราฝ้าฟางนะ เราก็เหมือนหลวงตาองค์หนึ่งเห็นไหม เหมือนตาแต่่าคนหนึ่งก็เดินงๆ เงิ่นๆ คนหนึ่ง แล้วจะมาสอนอะไรเรา แล้วเราจะฟังอะไรละ นี่ไง เพราะจิตใจของเรามันรับไม่ได้ ท่านถึงเก็บเล็กผสมน้อยเป็นแบบอย่าง เป็นสิ่งที่ให้เรายึดมั่นถือมั่น ให้เรามั่นใจในชีวิตแบบอย่าง

ครูบาอาจารย์ถ้ามีนะ นี่สมณสาธูปจากภายนอก ท่านสงบเสงี่ยมเรียบร้อยดีนี่คือ หลวงปู่ฝั้น หลวงตาท่านพูดบ่อยมาก บอกว่า “หลวงปู่ฝั้นท่านนี้มนวลมาก กิริยาท่าทางนี้มนวลมาก พูดจาเย็นมาก” เห็นไหม อันนี้ก็เป็นการอำนวยการของคนที่สร้างมา

แต่ครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม คูสิ ดูหลวงปู่มั่น ใครก็รำลือมากกว่าหลวงปู่มั่นนี่ คูมาก.. คูมาก.. คุณขนาดนั้น คูอย่างนั้นเพื่อจะฝึกปรือลูกน้อง เพื่อจะฝึกปรือลูกศิษย์ลูกหา ใจ ฝึกปรือตรงไหนล่ะ? มันยำเกรง ถ้าจิตที่ยำเกรงเห็นไหม ความยำเกรงอันนั้นมันทำให้กิเลสมันไม่ได้แสดงตัวมากนัก ถ้าไม่มีความยำเกรงกิเลสมันท่วมหัวนะ

เวลาบวชพระเห็นไหม ทำไมเราต้องเป็นผ้าขาวก่อน เป็นผ้าขาวเพื่อความฝึกปรือ ข้อวัตรปฏิบัติ ผ้าขาวกับพระไซ้ไหม สีลมมันคนละชั้น มันก็ฟังกันได้

แต่พอเราเป็นพระแล้วศีลเสมอกันนะ ทิฐฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน แต่เราเคารพกันด้วยอาวุโสกันเต เคารพกันตามธรรมวินัย แต่ถ้าอาวุโสกันเตแล้วมีคุณธรรมด้วย เห็นใหม่ มันลงที่ใจ.. ใจมันจะลงมาก

แต่ถ้าอาวุโสกันเต แล้วคุณธรรมมันอ่อน นี้ ๕ พรรษา ภิกษุผู้ฉลาด ๕ พรรษา สวดปาติโมกข์ได้ ใครว่าสวดปาติโมกข์ได้นี้มันรู้ธรรมวินัย เห็นใหม่ นี่มันพ้นวิสัย ภิกษุผู้โง่เขลา ๑๐๐ พรรษาก็ไม่พ้นวิสัย ไม่พ้นวิสัยเพราะอะไร? เพราะเอาตัวรอดไม่ได้ ไม่เข้าใจเรื่องธรรมวินัย ทำผิดพลาดอยู่ตลอดเวลาเห็นใหม่

ผู้ที่เอาตัวรอดได้ เราจะวินิจฉัยเรื่องวินัย การดำรงชีวิตของเรามันมีธรรมวินัยควบคุมอยู่ มันผิดพลาดตลอดเวลา ถ้าเราเข้าใจผิดเห็นใหม่ วินัย..ผิดเพราะลัทธิสงฆ์ สงฆ์ขึ้นทำก็ผิดแล้ว เราสงฆ์อยู่นี่ว่าถูกหรือผิดแล้วทำลงไปเห็นใหม่ เป็นอาบัติทุกกฏทันทีเลย แล้วถ้าผิดทำไปก็ผิดอีก แต่ถ้าพูดถึงเราพ้นนิสัยแล้วๆ เราทำผิดใหม่ ถ้าเราทำผิดก็ปลงอาบัติสิ สิ่งที่เป็นอาบัตินะ เราไม่รู้ได้เลย

ดูสิ เวลาเราออกไป สิ่งที่มากระทบเรา มันไม่มีเจตนาไม่มีสิ่งใดเลย มันเป็นอาบัติใหม่ สิ่งที่เป็นอาบัติ เป็นอนาบัติ สิ่งที่มากระทบสิ่งนี้ไม่เป็นอาบัติเพราะอะไร เพราะมันมีในพระไตรปิฎกเห็นใหม่ “อาบัติ - อนาบัติ” ถ้าครบองค์ประกอบเป็นอาบัติหมด ถ้าไม่ครบองค์ประกอบเป็นอนาบัติ สิ่งกระทบอันเดียวกัน อนาบัติไม่เป็นอาบัติเห็นใหม่

นี่เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติกุปฺปธรรม อกุปฺปธรรม กุปฺปธรรม เห็นใหม่ สภาวะที่ความเป็นจริง ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ นั่นนะกุปฺปธรรม นี่ธรรมชาติลมพัดลมเพไป มีความรื่นเริง นี่กุปฺปธรรม

อกุปฺปธรรม! อกุปฺปธรรมคือธรรมที่ไม่เสื่อม ธรรมที่คงที่ ธรรมที่เป็นของมัน โดยธรรมชาติของมัน ธรรมอย่างนี้มาจากไหน แล้วใครแบ่งแยกได้ ธรรมที่มันเป็นสัพเพชฌมา อนัตตา สภาวะธรรมที่ยังแปรสภาพอยู่ แล้วสภาวะธรรมที่มันคงที่ สภาวะธรรมที่มันเป็นความจริงมันเป็นอย่างไร พอวิปัสสนาไปแล้วมันเป็นอย่างไร

ความคิดตีความคิด เหล็กตีเหล็ก แต่เหล็กตีเหล็กมันต้องฉลาดด้วย เหล็กมันจะตีเหล็กได้อย่างไรถ้าไม่มีช่างเหล็ก นายช่างผู้ชำนาญเห็นใหม่ นี่แม้แต่เหล็กเขาทำเป็นฝน

เข็ม ตีเข็ม ตีมิด ใช้ประโยชน์ได้ทุกๆ อย่างเลย หัวใจของเรานี้มันมีคุณค่ามาก ชีวิตนี้มันมีคุณค่ามากจริงๆ นะ แก้วแหวนเงินทองไม่มีคุณค่าเลย คนเรานะจะมั่งมีศรีสุข จะมีเงินทองมากล้นฟ้าขนาดไหน ก็กินข้าวความดำรงชีวิตเหมือนเรานี้แหละ เหมือนกัน!

มันจะมีคุณค่ามาจากไหน? มันมีแต่ว่าสิ่งนี้มันก็ดำรงชีวิตเหมือนกัน แล้วสิ่งที่เหลือละ เงินทองที่มีเอาไว้มันเป็นทุกข์เป็นยากไหม แต่ชีวิตมีคุณค่ามากกว่านั้น เพราะสิ่งที่เป็นแก้วแหวนเงินทอง ถ้าเงินก็คือกระดาษที่เขาสมมุติขึ้นมาให้มีค่า แต่ถ้าเป็นแร่ธาตุ เป็นทอง เป็นเงิน เป็นเพชรนิลจินดา นั่นก็เป็นแร่ธาตุ

แล้วหัวใจละ แล้วชีวิตละ ชีวิตนี้มีค่าขนาดไหน เพราะชีวิตมีค่าเห็นไหม คุณเกิดมาตั้งแต่เด็กจนเจริญเติบโต คุณการเติบโตของร่างกายความมหัศจรรย์ของร่างกายของมนุษย์ซิ นี่อวัยวะแต่ละชิ้นอวัยวะแต่ละอย่าง เห็นไหม ความมหัศจรรย์ของมัน

คุณสิ อย่างดวงตา เล่นสกีตามันเห็นภาพได้อย่างไร ลิ่นมันมีประโยชน์ขนาดไหน แม้แต่อวัยวะถ้าทางวิทยาศาสตร์มันพิจารณาของมันก็เป็นเรื่องมหัศจรรย์นะ เรื่องกลไกของร่างกายมันเป็นสิ่งที่มีมหัศจรรย์มากทางวิทยาศาสตร์ แต่หัวใจมันสำคัญมากกว่านั้นอีก! หัวใจมีความสำคัญมากกว่านั้นอีก เพราะหัวใจมันเวียนเกิดเวียนตายมานี้ ดีเอ็นเอ พิสูจน์ทางร่างกาย ทางการแพทย์พิสูจน์ได้เห็นไหม พิสูจน์ได้ว่ามันสืบพันธุกรรมมาอย่างไร มันสืบต่อสัมพันธ์กันมาอย่างไร สืบต่อกันมาอย่างไร

แต่หัวใจละ หัวใจที่มันสืบต่อกันมานี้สายบุญสายกรรม เกิดเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูกนี่ ผลัดกันเกิดผลัดกันตายนี้ เวียนตายเวียนเกิดกันมาอยู่อย่างนี้ สิ่งที่จับสมมาอันนี้สำคัญกว่า แล้วอันนี้อะไรพิสูจน์ได้ ทางการแพทย์เขาพิสูจน์ได้ด้วยทางเทคโนโลยี ด้วยทางวิทยาศาสตร์ที่เขาทดสอบกันเห็นไหม เขาตรวจสอบกันมา แต่หัวใจนี้ใครจะทดสอบให้เรา ถ้าเราไม่ทำของเราเอง

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันก็เป็นสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้ามา เป็นบุพเพนิวาสานุสติญาณ จุติปาตญาณ อาสวกขยญาณ นี้วิชา ๓ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้แล้วพิสูจน์ได้ด้วยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พิสูจน์ด้วยอนาคตังสญาณ ลูกศิษย์คนนี้ทำอะไรมา ภิกษุทำไมเป็น

อย่างนั้นๆ เวลาภิกษุสงฆ์ขณะ พระอรหันต์องค์นั้นทำไมทุกข์ยากขนาดนั้น ทำไมพระอรหันต์องค์นั้นไม่เรียบร้อยเลย ทำไมพระอรหันต์องค์นั้นถึงนุ่มนวลขนาดนั้น

เมื่อชาติก่อนนั้นเขาเป็นอย่างนั้น เขาได้ทำมาอย่างนี้ ไม่ได้เป็นเฉพาะชาตินี้ เคยทำมาแล้ว เคยทำมาแล้ว เป็นอย่างนั้นๆ เพราะมันสะสมมาเห็นใหม่ นี่ความมหัศจรรย์ของจิต!

จิตที่เวียนตายเวียนเกิด สิ่งที่เวียนตายเวียนเกิดมันมีคุณค่ามาก แล้วในปัจจุบันนี้ มันมาเกิดเป็นเรา แล้วเรามีศรัทธาความเชื่อ เราออกมาจากฆราวาส เราออกมาจากคฤหัสถ์ สิ่งที่เขาแสวงหากันทางโลกเขาว่าเขามีความสุข เขาหาเงินหาทองกันเพื่อดำรงชีวิตของเขา เขาได้มีความสุขของเขา เราเห็นโทษของมันเห็นใหม่ เรามีวิฤติภาวะ เราเห็นโทษของมัน เราสละแล้ว เราทิ้งแล้วเพื่อมาเป็นภิกษุ เป็นผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร

หน้าที่ของภิกษุมันคืออะไร? หน้าที่ของภิกษุมันต้องรื้อค้นที่หัวใจของเราให้ แล้วถ้ารื้อค้นที่หัวใจแล้ว เพราะมันรู้จริงขึ้นมาแล้วมันจะหวั่นไหวไปกับสิ่งใดในโลกนี้ สิ่งใดในโลกนี้มันจะทำอะไรให้หัวใจเราหวั่นไหวไปได้ แล้วสิ่งที่ไม่หวั่นไหวไปได้เพราะอะไร เพราะมันเห็นคุณค่าไง แม้แต่กระดาษกับชีวิตเรา ชีวิตเรายังมีคุณค่ากว่าเลย

คูลี คุณเศรษฐกิจติ เวลามันเจริญรุ่งเรืองขึ้นมาเศรษฐกิจดีมาก ทัวโลกเศรษฐกิจเฟื่องฟู ทุกคนมีความสุข มีความรื่นเริง มีความแจ่มใส ชุรกิจมันขาขึ้น เวลาชุกกิจมันฟูบมันก็เป็นขาลงเห็นใหม่ ทุกข์ยากทำลายชีวิตกันเป็นว่าเล่นเลย เขาไปเห็นว่าแก้วแหวนเงินทองมีคุณค่ามากกว่าชีวิตเขา เขาปรับสภาพของเวลาชุกกิจมันตกไม่ได้ จนเขาต้องทำลายชีวิตของเขาเห็นใหม่ แต่ถ้าเราถือว่าชีวิตเรามีคุณค่ากว่านั้น สิ่งใดที่มันเสียไปมันก็เป็นเรื่องธรรมดา

ลมพัดมา มันหอบเอาพายุมา หอบเอาฝนมา หอบเอาเมฆคราดทรายมา มันก็มาทับถมทำลายบ้านเรือนของเรา เราทำไมทำใจได้ล่ะ เวลาเกิดอัคคีภัยขึ้นมา ไฟมันไหม้ไปหมดทั้งอำเภอเลย ทำไมเราทำใจได้ล่ะ

เราเป็นคนสร้างมันมาใช่ไหม เราเป็นเจ้าของมัน เวลามันสูญหายไปจากเรา เรายังเหลืออยู่ไหม ชีวิตเรายังเหลืออยู่ เราเข้าใจชีวิตเราไหม สิ่งที่เป็นสมบัติข้างนอกมันยังเป็น

สภาพของมันอย่างนั้น เขายังมีความทุกข์ของเขา แต่ถ้าเรื่องของใจละ ใจถ้ามันพัฒนาแล้วนะ มันมีที่มันของมันแล้วนะ มันเข้าใจตัวของมันแล้วนะ มันยืนตัวของมันได้ เห็นใหม่ มันมีคุณค่าเพราะเราเห็นคุณค่า เพราะเรารู้จักว่าสิ่งที่เป็นประโยชน์กับเราคือหัวใจของเรา

ถ้ามีหัวใจของเราปั่น! สมองก็ปราดเปรื่อง การคิดค้น การค้นคว้าต่างๆ มันก็ปราดเปรื่องเพราะอะไร? เพราะใจมันดี มันอันตรู้อยู่ในหัวใจ หัวใจมันตีตันกับแคบ ความคิดอะไรมีดมนอนธการไปหมดเลย สิ่งใดที่คิดออกมันก็ไม่ออกเลย จินตนาการความเห็นของใจมันเป็นไปไม่ได้เห็นใหม่ เราถึงต้องทำความสงบของใจเข้ามา เราจะมั่งมีศรีสุข เราจะมีคุณค่าจนเจ้ญู ใจ เราจะมีปัญญามาก ปัญญาน้อยก็แล้วแต่ เราจะทำความสงบของใจเข้ามาให้มันได้รับความสงบ

ถ้าภิกษุเรายังทำความสงบของใจไม่ได้ ทรงธรรมวินัย ถ้าเราไม่ทรงแล้วใครมันจะทรงได้ เราเป็นนักรบ เราเป็นคนทีรบกับกิเลส เราจะต่อสู้กับทฤษฏีค้นหาความทะยานอยากในหัวใจของเรา ทฤษฏีค้นหาความทะยานอยากในหัวใจเรามันทับถมใจของเราอยู่เห็นใหม่

นี่ความคิดที่มันเหยียบย่ำหัวใจเราอยู่ใหม่ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเกิดเป็นชาวพุทธ เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราออกมาบวชเป็นพระกรรมฐานที่จะต่อสู้กับกิเลสเห็นใหม่ เราจะต่อสู้กับมัน เพราะเราเห็นภัยมันมาแล้ว สิ่งนี้มันเหยียบย่ำมันเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยาก

เราต้องศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วต่อสู้กับมัน เห็นใหม่ แล้วใครเป็นคนต่อสู้ นี่ไงสิ่งที่เป็นธรรม ธรรมมีอยู่แล้วคือภวาสวะ คือภพ คือหัวใจ คือสถานที่ สถานที่กิเลสมันเหยียบย่ำมันทำลายขึ้นมา แล้วสร้างธรรมขึ้นมา ตรีกในธรรม ตรีกในธรรม เป็นปัญญาอบรมสมาธิที่ต่อสู้กับกิเลส

ธรรมะคือสังขารที่เป็นธรรม ต่อสู้กับกิเลส เห็นใหม่ เหล็กตีเหล็ก ความคิดสู้กับความคิด ถ้ากำหนดเราพุทโธๆๆๆ นี่ก็เหมือนกัน มันก็เป็นความคิดอันหนึ่ง พุทโธเรานึกเอาขึ้นมาหรือเปล่า พุทโธใครเป็นคนนึกขึ้นมาเห็นใหม่ มันก็นึกขึ้นมาบนสถานที่นั้น

บนภพนั้น บนใจนั้น พอใจนั้นมันเป็นคนนึกขึ้นมาดี สิ่งที่มีนึกขึ้นมาจากใจ ผลที่มีนตอบสนองขึ้นมาจากใจ

ไฟ! ถ้าไม่มีโรงไฟฟ้า ไม่มีสิ่งที่เป็นเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ไฟฟ้ามันมาจากไหน ถ้ามีกำเนิดเครื่องไฟฟ้าขึ้นมา เรามีสายส่งไปใช้ไหม นี่ก็เหมือนกัน ภพ! สิ่งที่เป็นจิตเห็นใหม่ ความคิดไม่ใช่จิต ความคิดเกิดจากจิต ความคิดเรามันเป็นกิเลส มันเป็นความคิดไปทั้งหมดเลย แต่ความคิดที่เป็นธรรมขึ้นมามันก็เกิดจากจิต ในเมื่อจิตกับจิตมันต่อสู้กัน ความคิดทำลายความคิดขึ้นมา ผล ! ผลที่ตอบรับเห็นใหม่

ไฟฟ้าถ้าส่งไปแล้ว สายส่งนั้นส่งไปแล้วมันหายไปเลย นี่เราไล่จากสายส่งขึ้นมา ไล่จากสายส่งขึ้นมา ไล่ขึ้นไป คับๆๆๆ จากสายส่งขึ้นมามันไปที่ไหนล่ะ มันก็ลงไป เครื่องกำเนิดไฟฟ้านั้นที่มันทำไฟฟ้าขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าความคิดมันตีความคิด มันตีแล้วมันคับๆๆๆ เข้าไป มันก็ต้องเข้าไปถึงใจเห็นใหม่ ถ้าเข้าไปถึงใจนี้สัมมาสมาธิใจ สิ่งที่มีนเกิดความคิดเหมือนกัน ความคิดอันหนึ่งมันเป็นความคิดของกิเลสใจ

ในเมื่อความคิดของกิเลส เห็นใหม่ ดุติ กระแสไฟฟ้า เครื่องกำเนิดไฟฟ้าสายส่งมันส่งออกไป ไฟฟ้ามันไปทำให้แสงสว่างที่ปลายสายเห็นใหม่ นี่เราไปเห็นที่ปลายสายกัน เกิดดับๆ ปลายสายนี้เกิดดับ เกิดดับ ปลายสายมันเกิดที่ไฟฟ้าแล้วดับที่ไฟฟ้า แล้วเครื่องกำเนิดไฟฟ้ามันยังหมุนอยู่นั้น แล้วอะไรมันคือความสงบล่ะ

สิ่งที่ความคิดใจ เราไปดับเหตุที่ปลายความคิดนั้น แต่ความคิดมันไม่ได้กลับมาที่ต้นเครื่องกำเนิดไฟฟ้านั้น มันถึงไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงของเราเห็นใหม่ เราตั้งสติของเราแล้วท่าของเราขึ้นมาให้ได้ นี่หน้าที่ของเราละ

ความสม่ำเสมอ.. การกระทำสม่ำเสมอ มีความจริงจังของเรา มีจริงใจ ความจริงใจกับเรา จะเป็นประโยชน์กับเราละ สิ่งนี้มีนลอมมาจากไหน กิริยาของเรา อานาจาสนาของเรา มันไม่ใช่เกิดมาวันนี้พรุ่งนี้ มันเกิดมาจากสิ่งที่เราสร้าง ในเมื่อสติสัมปชัญญะเราเป็นอย่างนี้ เราต้องทำการต่อสู้ เราต้องทำฝ่ายตรงข้าม เช่น ถ้าเราเป็นโทสจริต เราต้องเอาเมตตา ถ้าเราเป็นการวิตกจริต เราเอาอสุภะ เอาความสวย ความงาม เราต้องทำฝ่ายตรง

ข้ามเพื่อแก้นิสัยเรา ถ้ามันชอบอย่างนี้..เราไม่ทำ เราต้องเอาฝ่ายตรงข้าม ทำสิ่งที่ตรงข้ามฝึกปรีอใจ ฝึกปรีอจากข้างนอก

คูลี นักกีฬา นักมวย ความถนัดของเขา แล้วเวลาเขาจะขึ้นชกมวยเห็นใหม่ เขาจะแก้ทางมวยของเขาเนะ นักมวยถนัดซ้าย ถนัดขวา เขาจะออกอาวุธสิ่งใดก่อน เพื่อป้องกันอาวุธของฝ่ายตรงข้ามที่เขาจะออกอาวุธนั้นเพื่อมาถึงตัวของเรา เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อจิตนิสัย กิเลสมันเป็นอย่างนั้น แล้วเรายังย่ำคิดย่ำทำ คิดตามกิเลสนั้นไป ถ้าคิดตามกิเลสนั้นไปแล้วเมื่อไหร่เราจะให้กิเลสมันสงบตัวลงละ กิเลสเราสงบตัวลงเมื่อไหร่ แต่ถ้าเรามีการต่อสู้ มีการป้องกันตัว เราคิดตรงข้ามไว้ มันอยากเป็นอยากไป ฝืนๆ ฝืนเพื่ออะไร? ฝืนเพื่อให้เห็นใจ ฝืนว่าในเมื่อมันไปไม่ได้ มันหยุดได้ จิตมันหยุดได้

ถ้าจิตมันหยุดได้ หรือมันพอใจแล้วเราถึงไป ถึงทำสิ่งที่ตามความจำเป็น แต่ถ้ามันยังไม่มีความจำเป็นเห็นใหม่ เราฝืนมันเพื่อใคร ที่เราปฏิบัติกันอย่างนี้ปฏิบัติเพื่อใคร ปฏิบัติเพื่อจิตดวงนี้ ถ้าจิตดวงนี้มันได้รับการต่อต้าน ได้รับการฝืน การฝืนนั้นมันเป็นการฝืนกิเลส เพราะอวิชชามันอยู่ที่ใจของเรา

ถ้าใจของเรามันไหลไปตามอวิชชา มันก็ไหลไปตามอำนาจของมันเห็นใหม่ แต่เพราะเราตริกในธรรม ตริกในธรรมเห็นใหม่ เหล็กตีเหล็ก ความคิดตีความคิด มันเป็นความคิดจากภายนอกก็จริงอยู่ แต่มันเป็นวิธีการที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้รู้ก่อนแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ต่อสู้กับตัวเองแล้ว เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้วางไว้

การชนะศึกสงครามคุณด้วยล้านเป็นการสร้างเวรสร้างกรรม การชนะตนเองแค่หนึ่งเดียวเท่านั้นเป็นสิ่งที่ประเสริฐที่สุด แล้วการชนะ คูลี สงครามที่เกิดขึ้นเขาเสียทรัพยากรขนาดไหน เขาต่อสู้ขนาดไหน แล้วโลกเห็นใหม่ มันก็หมุนเวียนอยู่อย่างนั้น เดียวก็เกิดรัฐใหม่เกิดชาติใหม่ มันก็เกิดสงครามต่อไป ในเมื่อมนุษย์มีการแก่งแย่งสงครามมันต้องเกิดเป็นธรรมดาเห็นใหม่ แล้วก็สร้างเวรสร้างกรรมกันไป

แต่เวลาเราจะต่อสู้กับเรา ทรัพย์ากรของเราคือสติของเรา คือปัญญาของเรา แล้วต่อสู้ฝืนใจกับของเรา ฝืนในหัวใจของเรา ทรัพย์ากรนี้เราสร้างขึ้นมา เป็นอำนาจวาสนา เป็นบารมีของเรา แล้วถ้ามันจบที่นี้ฆ่ากิเลสได้บุญมากที่สุด

การฆ่ากิเลสก็ฆ่าความทุกข์ที่เกิดจากใจ สิ่งที่มีมันเกิดขึ้นมาแล้วทำลายหัวใจ สิ่งนี้เราทำลายมันเห็นใหม่ การทำลายที่ประเสริฐที่สุดคือทำลายกิเลส ทำลายอย่างอื่นเป็นการผิดพลาดทั้งหมด เพราะสร้างเวรสร้างกรรม เพราะมันเป็นของคู่ มันเป็นระหว่างเขากับเรา แต่ความคิดเรา ความคิดกิเลสกับกรรมในหัวใจมันเป็นของคู่เหมือนกัน

แต่ของคู่ของเราไง คู่หนึ่งเป็นคู่ความชั่ว กิเลสตัดความทะยานอยาก คู่หนึ่งเป็นความดีที่มันจะเกิดจากเรา สิ่งนี้มันต่อสู้กันได้ แล้วเราเองมีสติสัมปชัญญะเป็นคนจัดการเห็นใหม่ เราเกิดมาจากกิเลสทั้งหมด เรามีวิชาขึ้นมาเราถึงไปเกิดเป็นมนุษย์ แล้วเกิดเป็นมนุษย์มีกิเลสทั้งหมดแล้วเราเอาอะไรไปสู้กับมัน ไม่ให้มีกิเลส.. ไม่ให้มีกิเลส..แล้วไม่เอากรรมะไปสู้กับมัน

กรรมะคืออะไร? กรรมะคือสติปัญญา สติปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ของเรา แต่ถ้าวันใดกรรมะเป็นของเราละ ปัญญาของเรามันชำระกิเลสของเรา มันทำลายกิเลสของเรา นี่ไงกรรมะส่วนบุคคล กรรมะของเราไง ถ้าไม่ใช่กรรมะของเราจะเป็นพระโสดาบันได้อย่างไร พระโสดาบันในพระไตรปิฎกเป็นครูบาอาจารย์ของเรา พระอัญญาโกณฑัญญะหรือว่าปัญจวัคคีย์เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาก็เป็นสมบัติของท่าน

แล้วสมบัติของเราละ กรรมะของเรามันไม่เกิด ถ้ากรรมะของเรามันเกิดขึ้นมาแล้ว เห็นใหม่ คุณพระสารีบุตรไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ ไม่เชื่อเลยเมื่อก่อนไม่เชื่อเป็นพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปเรียนกับสัตถุชัย ทุกข์มาก อาจารย์ของเราสอนได้แค่นี้เอง ปัญญามีมากกว่า เรียนจบแล้วไปถามอาจารย์ สัตถุชัยสอนมาสิ สอนจบแล้ว สอนได้แค่นี้ รู้แค่นี้

สัตถุชัยรู้หมดแล้ว พระสารีบุตรรู้หมดแล้ว พระโมคคัลลานะรู้หมดแล้ว ไม่มีทางไปเลย ไปไม่ได้เลย สุดท้ายเจอพระอัสสชิ พระอัสสชิสอนจนเป็นพระโสดาบันขึ้นมา นี้พาไปพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พาไปบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเทศน์สอนจนเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเห็นใหม่

คำว่า เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นผู้สั่งผู้สอน ผู้ฝึกฝน เคารพบูชามาก แต่การเคารพบูชาไว้บนหัวใจ เคารพเชิดชูไว้มหาศาลเลย แต่ข้อเท็จจริงความศรัทธาความเชื่อมั่นแก้กิเลสไม่ได้ การแก้กิเลสคือมรรคญาณของเราที่มันต่อสู้ อาจารย์สอนก็ส่วนอาจารย์สอน แต่ธรรมที่เกิดกับเรา สิ่งที่เกิดขึ้นมาสมาธิเรารับรู้เองใช่ไหม

เวลาเรานั่งทานข้าวกัน อาจารย์ก็มีบาตรของท่าน ท่านก็ฉันของท่านเห็นใหม่ ในบาตรของเราละ เราก็ฉันในบาตรของเรา อาจารย์ฉันในบาตรของท่าน บาตรของเรามันเกี่ยวเนื่องอะไรกัน มันก็บาตรของอาจารย์นะ แล้วบาตรของเราก็บาตรของเรา แต่เราก็อาศัยในอารามที่เดียวกัน อาศัยครูบาอาจารย์ อาศัยเอาบารมีของท่าน เราก็อาศัย

แต่เวลามันเกิดกับเรา ธรรมะของเรา สมาธิของเรา ปัญญาของเรา สิ่งที่เกิดขึ้นกับเรา เราต้องฝึกฝน เราต้องค้นคว้า เราอาศัยหมู่คณะอยู่ คุณ คุณบ้านเราดี คุณคุณเราดี ในวัดเรานี้มีคุณอยู่หลังเดียวหรือ มันก็มีคุณมีหลายสิบหลังอยู่ด้วยกัน มันเกี่ยวพันกัน มันช่วยเหลือกัน มันจุนเจือกันเป็นสังคมา

ร่างกายก็เหมือนกันเห็นใหม่ ร่างกาย หัวใจ ปอด ตับ มันก็มีหน้าที่ต่างๆ กันก็ทำด้วยกัน เราก็สมบูรณ์ เราก็แข็งแรง เราก็เดินได้สะดวกสบาย ในอารามนี้มันเกี่ยวพันกัน มันส่งเสริมกัน แต่ความจริงในหัวใจมันสำคัญกว่านั้นนะ! เวลามันรู้จริงขึ้นมาเห็นใหม่ แล้วเวลาที่เชื่อศรัทธา เวลาที่ศรัทธา เวลาที่ทำขึ้นมาแล้ว เห็นใหม่ ผู้ใดปฏิบัติธรรม บรรลุธรรมขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้มาแล้วทั้งนั้นเลย แล้วบอกเราทั้งนั้นเลย บอกแล้วนะ อืมๆ เรายังคับแคบในหัวใจนะ พิมพ์ผิด เขียนผิด มันคงไม่เป็นอย่างนี้ นี่ยังต่อต้านอยู่นะ

แต่ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา นะ โอ้! กราบแล้วกราบอีก ครูบาอาจารย์เราจะกราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ กราบจากหัวใจ กราบด้วยหัวใจ เพราะการเวียนตายเวียนเกิดนะ มันซ้ำแล้วซ้ำเล่า (เสียงกระตุก) แล้วถ้าใจไปไหนมีสเปิร์มเข้าไปมันก็มาเกิดเป็นเรา ถ้ามันไม่มีปฏิสนธิจิตมันจะมาเกิดได้อย่างไร จิตของเราที่มาเกิดนี่ เรื่องของจิต เรื่องของการเกิดและการตาย นี่พิจารณามัน

ความเจ็บไข้ได้ป่วย ความทุกข์ความยากในร่างกายมันมีเป็นธรรมดาณะ ถ้ามีเป็นธรรมดาแล้ว ถ้าเราเห็นแต่เรื่องร่างกายนี้เป็นใหญ่ หัวใจมันจะทำสิ่งใดไม่ได้เลย มันจะคอยแต่ว่ามันจะพิการ คอยแต่มันจะรักษาสิ่งที่ของหยาบ

เจ็บไข้ได้ป่วยก็ต้องรักษาเป็นธรรมดา แต่อย่าให้หัวใจมันอ่อนแอ อย่าให้หัวใจมันป่วยไปด้วย ให้หัวใจมันเข้มแข็ง นั่งสมาธิเดินจงกรมภาวนา ต้องต่อสู้ ธรรมะมันอยู่ปากตาย กิเลสเวลามันจะหลอกเรามันเอาความตายนี้มาหลอกเรา ทำอย่างนี้ตาย คุณิ คนนั้นก็ตายแล้ว คนนี้ก็ตายแล้ว เราก็จะตายเป็นคนต่อไป แล้วไม่ปฏิบัติมันตายไหมละ ไม่ปฏิบัติมันก็ตาย

ดูอุบัติเหตุ คนหนุ่มคนสาวประสบอุบัติเหตุตายเยอะเยอะเลย ใครมันก็ต้องเกิด มันก็ต้องตายแล้วแต่เวรแต่กรรมของเขา เราเกิดมามันก็ต้องตาย แต่ก่อนตายจะทำอย่างไร ใช้ปัญญาพลิกแพลงเห็นไหม จิตแก้จิต เอาความคิดแก้ความคิด แต่ความคิดฝ่ายหนึ่งเป็นกิเลส ความคิดฝ่ายหนึ่งเป็นธรรม จนถึงที่สุดนะพอกิเลสมันชำระกิเลสจนสิ้นไปจากหัวใจเห็นไหม

คุณิ ที่พระสารีบุตรไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างนี้ เพราะเวลามันเป็นขึ้นมามันเห็นจริงของมัน ว่าทำแล้วถ้าความเชื่อมันเป็นบาตรของอาจารย์ บาตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาหารในบาตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กับบาตรของเรา มันไม่ใช่บาตรของเราหรอก เราเห็น เรารู้ ท่านฉันก็อิ่มของท่านรสชาติอาหารในบาตรของเราก็มี ในบาตรของท่านก็มี ท่านฉันของท่านรสนี้ เราฉันก็เหมือนกันทั้งนั้นละ แต่มันก็คนละบาตร มันคนละคน มันก็คนละความจริง มันก็คนละสัมผัส

แต่ถ้ามันเป็นของเรานะ มันสะท้อนหัวใจของเรานะ คุณิ บาตรของเรา เราได้หยิบอาหารใส่ปากของเรา ลิ้นของเราก็รับรส พออาหารนั้นตกเข้าไปในกระเพาะของเรา กระเพาะของเรามันได้ย่อยอาหาร อาหารนั้นก็เข้าไปเป็นประโยชน์กับร่างกายนี้ หัวใจที่มันอยู่ในร่างกายนี้ มันได้อาหารเข้าไปมันก็สดชื่น มันก็มีกำลังของมันขึ้นมา

พอมีกำลังขึ้นมามันก็ต้องกินต้องอยู่เพื่อดำรงชีวิตของมันไป แล้วจิตล่ะ เวลาทุกข์โหยหวนนะ คนตายโดยอุบัติเหตุ คนตายไปเป็นสัมภเวสีไปทุกข์ไปยากอยู่นะ ต้องขอ

ส่วนบุญจากผู้อุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้ สิ่งที่ถูกอุทิศส่วนกุศลไปให้จะได้ใช้สอยสิ่งนั้น เพราะเวรกรรมของเขายังไม่ถึงวาระที่จิตของเขา มันยังเป็นสัมภเวสีอยู่ มันเกิดเป็น สัมภเวสี เกิดเป็นนรกอเวจี เกิดบนอินทร์ บนพรหม มันเกิดเป็นภพเห็นใหม่

สัมภเวสีก็เป็นภพหนึ่ง แต่ภพอย่างนี้มันเป็นภพที่ต้องทนทุกข์ทรมานยากกันไป ยังต้องอาศัยส่วนบุญจากเขา แต่จิตทำไม่มันเกิดอย่างนั้นล่ะ เกิดหมดแล้วเป็นหมดเห็นใหม่ สิ่งที่มีมันเกิดมันเป็น เราพิสูจน์ในใจของเรา

ถ้าครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการ จะเชื่อหรือไม่เชื่อนั้นนั่นเป็นความคิดของเรา เพราะมันเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ของจิต จิตนี้มหัศจรรย์มาก เราไปเห็นคุณค่าของวัตถุ คุณค่าของแก้วแหวนเงินทอง เราไม่เห็นคุณค่าของจิต พอจิตมันมีคุณค่าของมันเห็นใหม่ เวลา ไอ้พวก ๑๘ มงกุฏมันก็ว่ามันมีฤทธิ์มีเดช มันก็ว่าจิตมันพลิกแพลง มันทำพิธีกรรมหลอกเงินชาวบ้านเห็นใหม่ นั่นมันเล่ห์กล

แต่ถ้าจิตมันเป็นตามความจริง มันรู้จริงเห็นจริงของมันนะ มันมีความมหัศจรรย์แล้วมันเก็บไว้ในหัวใจ เพราะฝ่ายหนึ่งเป็น ๑๘ มงกุฏหลอกดวงโลก ความจริงของเรา พุดออกไป โลกเขาจะเชื่อถือได้มากน้อยขนาดไหน เพราะ ๑๘ มงกุฏมันก็พุดเหมือนกันนี่

คนบ้ากับพระอรหันต์เห็นใหม่ คนบ้ามันพุดด้วยขาดสติ พระอรหันต์ท่านมีสติพร้อม ท่านพุดจากคุณธรรมของท่าน มันมีคุณธรรมของท่าน ที่ว่าความสะอาดบริสุทธิ์ ไร้เดียงสา พระอรหันต์ไม่มีไร้เดียงสาหรอก ไร้เดียงสามันไม่มีวิฤติภาวะมันจะเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร ความสะอาดบริสุทธิ์นี้ไม่ไร้เดียงसानะ มีสติสมบูรณ์มาก เพราะมีทุกอย่างสมบูรณ์มาก เพราะมีความสมบูรณ์อย่างนั้นจิตมันถึงไม่แสดงออกของมัน

เว้นไว้แต่จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ครูบาอาจารย์ที่ท่านเทศนาว่าการ เวลาลูกศิษย์ลูกหา ผู้ที่เราฝึกฝนอยู่นั้นจิตมันก็กระนอง จิตมันความพิสดารขึ้นมา มันจะมีอาการอย่างนั้น อาการมากกว่านั้น ครูบาอาจารย์ต้องควบคุมให้ได้ จิตมันจะพิสดารมาขนาดไหน มันจะรู้เห็นสิ่งใด มันจะลงไปนรกอเวจี มันจะไปเห็นนรกอเวจี มันจะขึ้นไปบนสวรรค์บนพรหม เวลาจิตมันจะสงบขึ้นมา มันจะไปเห็นสิ่งใดขึ้นมา เห็นสิ่งนั้นมันมาจากไหน? จิตมันเป็นไปขึ้นไปในวิญญูะ มันไปเห็นเทวดา อินทร์ พรหม

เทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์ สิ่งที่ฟังเทศน์มันก็เป็นโทษของวิญญูะ มันเป็นเรื่องของเทวดา อินทร์ พรหม ก็เป็นเรื่องของจิตหนึ่งไซ้ใหม่ เราก็จิตหนึ่ง เทวดา อินทร์ พรหม ก็จิตหนึ่ง นี่เป็นการสื่อสารกันด้วยภาษาใจ

แต่อริยสังขที่มันเกิดจากใจ อริยสังขที่มันทำลายกิเลสในหัวใจ ที่ทำลายพญามาร สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้ต่างหาก ชรรมะอยู่ที่นี้ต่างหาก อริยสังขมรรคญาณเกิดที่นี้ มันทำลายกิเลสที่นี้ต่างหาก

ถ้ามันทำลายกิเลสที่นี้เห็นใหม่ มันไม่เป็นในวิญญูะ จิตนี้มันออกไปในวิญญูะ มันมีค่าเหนือกว่าวิญญูะ เทวดา อินทร์ พรหม ฟังเทศน์ตรงไหน ก็เทศน์สิ่งที่พ้นจากวิญญูะไป เพราะเทวดา อินทร์ พรหม เขาอยู่ในวิญญูะอยู่แล้ว เขาอยู่ในพรหม อยู่บนสวรรค์ มันก็เป็นความสุขในวิญญูะที่ดีที่สุดในวิญญูะนี้แล้ว

แต่มีดีที่สุดในวิญญูะเห็นใหม่ นี่ถึงพรหมเวลาหมดอายุขัยละ? พรหมไปไหน พรหมไปเกิดที่ไหน สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ความมหัศจรรย์ของจิต จิตนี้มันมหัศจรรย์ ที่บอกว่า ๑๘ มงกุฏ เขาก็หากินไปตาม ๑๘ มงกุฏของเขา

แต่ความจริงที่รู้ความจริงแล้ว ความจริงอันนั้นจะเป็นประโยชน์ได้มากน้อยขนาดไหน ความเป็นมากน้อยเห็นใหม่ เว้นไว้แต่มีจิตที่เป็นไปที่ครูบาอาจารย์ท่านเป็นผู้ชี้แนะท่านเป็นอาจารย์ ท่านเป็นผู้ชี้แนะ ท่านเป็นผู้ดูแลรักษาจิตนั้นให้มันประเสริฐขึ้นมา ดูแลรักษาให้จิตนั้นมีคุณค่าขึ้นมา ดูแลรักษาจนจิตนั้นย้อนกลับมาเห็นคุณค่าของจิตของตัวเอง จิตที่ไปรู้ไปเห็นในวิญญูะ ในนรก ในสวรรค์ ในเทวดา ในอินทร์ ในพรหม ไปรู้ไปเห็นสมบัติของคนอื่น ไปรู้ไปเห็นโทษของคนอื่น ไปรู้ไปเห็นสิ่งที่คนอื่นเขาอยู่บนพรหม ไปเสวยสุขของเขา ไปดูสมบัติคนอื่นเห็นใหม่

แล้วสมบัติของตัวเอง สมบัติที่ควรจะเป็นความจริงละ สมบัติที่มันควรจะเป็น อริยมรรคญาณ สมบัติที่จะเป็นอริยสังขในหัวใจที่มันจะพ้นจากกิเลสละ นี่สิ่งนี้มันต้องกระตุกกลับมา กระตุกให้จิตดวงนี้กลับมาถึงจิตของตัวเอง แล้วมาแก้ไขกันที่นี้ ถ้ามันรบๆ กันที่นี้ เห็นใหม่

“มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้าอีกแล้ว เจ้าจะเกิดจากจิตดวงนั้นไม่ได้อีกเลย ”

เห็นไหม มารเอ๋ย มารเอ๋ย มารที่ในหัวใจนี้ กลับมาที่นี้ คุณค่าของศาสนามันอยู่ที่นี้ คุณค่าของศาสนาสัมผัสอยู่ที่ใจ ใจของเราถ้าเป็นธรรมขึ้นมาเห็นไหม จิตแก้จิต! เหล็กดีเหล็ก จิตแก้จิต จิตของเราแก้ของเรา ธรรมะของเรา ศีล สมาธิ ปัญญา ที่เกิดขึ้นมาจากใจของเรา จะต้องมาทำลายกิเลสในหัวใจของเรา แล้วถ้าถึงที่สุดแล้วเป็นธรรมะของเราเห็นไหม

บาตร! บาตรใครบาตรมัน ธรรมะใครธรรมะมัน ธรรมะที่ในหัวใจที่เกิดขึ้นมานี้ เป็นสมบัติของเราเห็นไหม ประโยชน์ของเรา สิ่งที่เกิดกับเราเห็นไหม

เราทำกันนะ ให้เสมอดั้นเสมอปลาย การมาฟังธรรม การมาลงอุโบสถศีล การลงอุโบสถเพื่อกระตุ้น ถ้าเราไม่ทำกันนะ น้ำนี้มันไหลลงต่ำไปตลอดเวลา เราต้องพยายามทวนกระแส เราจะต้องทำให้สังคมสงฆ์ สังคมของเราให้ตื่นตัว ให้สดชื่น ไม่หงอยเหงามกับโลกเขาไป โลกเขาจะทุกข์จะยาก เขาจะเห็นการเคลื่อนไหวของเรามันเป็นเรื่องทุกข์ยาก แต่เราเห็นการเคลื่อนไหวของเราเป็นการเข้าสังคม เข้าหมู่เข้าคณะ ให้หมู่คณะของเราเข้มแข็ง ให้คณะของเรารักษากัน อยู่กันด้วยความเป็นธรรม เพื่อประโยชน์กับพวกเรา เอวัง